

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	6Cdo/145/2023
Identifikačné číslo spisu:	1112236405
Dátum vydania rozhodnutia:	30.07.2025
Meno a priezvisko:	Mgr. Dušan Čimo
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:1112236405.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu X.. L. narodeného X. T. XXXX, I., W.. O. XX, zastúpeného JUDr. Pavlom Gráčíkom, advokátom, Nitra, Farská 40, proti žalovanej Slovenskej republike, za ktorú koná Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Bratislava, Račianska 71, o zaplatenie 42.401,01 eura s príslušenstvom, vedenom Mestským súdom Bratislava IV (skôr Okresným súdom Bratislava I) pod sp. zn. 9C/228/2012, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 8. februára 2023 sp. zn. 2Co/12/2021, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 8. februára 2023 sp. zn. 2Co/12/2021 v napadnutom zmeňujúcom výroku vo veci samej a v časti trov konania z r u š u j e a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

Bývalý Okresný súd Bratislava I (ďalej tiež len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 01. apríla 2021 č. k. 9C/228/2012 - 153 zamietol žalobu, ktorou žalobca požadoval uloženie žalovanej povinnosti zaplatiť mu náhradu škody spôsobenej nezákonnými rozhodnutiami vo výške 42.568,01 eura (správne „42.401,01 eura“) s úrokom z omeškania 8,75% ročne za obdobie od 12. októbra 2012 do zaplatenia (okrem náhrady trov konania) a žalovanej voči žalobcovi priznal právo na náhradu trov konania v celom rozsahu s tým, že o jej výške rozhodne po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník. Rozhodnutie odôvodnil právne ustanoveniami § 3 ods. 1, § 4, § 5 ods. 1, § 6 ods. 1, § 15 ods. 1, § 16 ods. 1 a § 17 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci (v znení neskorších zmien a doplnení, ďalej tiež len „zodpovednostný zákon“ alebo „ZoZŠ“), vecne potom záverom, podľa ktorého žalobe napriek existencii nezákonných rozhodnutí, za ktoré nesie zodpovednosť štát (I. rozhodnutia Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky - ďalej tiež len „MS SR“ - č. 4562/2006-51 z 16. augusta 2006, ktorým došlo k potvrdeniu rozhodnutia MS SR, Sekcie civilného práva, odboru občianskeho a správneho práva z 8. júna 2006 o uložení žalobcovi a) pokuty 5.000 niekdajších Sk - ďalej len „Sk“ - a b) zákazu výkonu znaleckej činnosti na obdobie 6 mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia a II. rozhodnutia ministra spravodlivosti

č. 13625/06-51 zo 14. marca 2007 o zamietnutí rozkladu žalobcu a o potvrdení rozhodnutia z 5. januára 2007 o uložení sankcie vyčiarknutia žalobcu zo zoznamu znalcov, tlmočníkov a prekladateľov - ďalej tiež len „zoznam“; pod I. zrušených rozsudkom Krajského súdu v Bratislave z 11. decembra 2009 sp. zn. 1S/43/2007 a pod II. ďalším jeho rozsudkom z 24. novembra 2010 sp. zn. 2S/154/2007) nešlo vyhovieť pre nepreukázanie vzniku škody vo forme ušlého zisku. Ten totiž žalobca vyčiarknutý zo zoznamu po dobu viac než 58 mesiacov vyčíslil len na základe priemerného ročného zárobku dosahovaného v 5 rokoch 2001 až 2005, ktoré predchádzali nevykonávaniu znaleckej činnosti (8.669,66 eura), tu však bolo namieste prisvedčiť námietke žalovanej, podľa ktorej odmena znalca a náhrada výdavkov (vecných nákladov) nemôže predstavovať ušlý zisk, ktorým môže byť len čistý zisk (základom pre výpočet ktorého má byť zdaniteľný príjem po odpočítaní všetkých potrebných vynaložených nákladov), nie však za posledných 5 rokov (ako to urobil žalobca).

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej tiež len „odvolací súd“ a spolu so súdom prvej inštancie tiež len „nižšie súdy“) na odvolanie žalobcu rozsudkom z 08. februára 2023 sp. zn. 2Co/12/2021 vyššie priblížený rozsudok súdu prvej inštancie I. čiastočne zmenil uložením žalovanému (správne „žalovanej“, označenej spôsobom „Slovenská republika-Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky ...“ - pozn. Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ďalej tiež len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) povinnosti zaplatiť žalobcovi 35.322,66 eura s úrokom z omeškania 8,75% ročne od 12. októbra do zaplatenia, všetko do 3 dní (nadbytočne aj „odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku“); II. vo zvyšnej napadnutej časti rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil a III. vyslovil, že žalobca má nárok na náhradu trov prvoinštančného a odvolacieho konania v rozsahu 66%. Odvolací súd toto svoje rozhodnutie odôvodnil (pokiaľ šlo o vec samu a konkrétne zmeňujúci výrok jeho rozsudku) právne (procesne) ustanoveniami § 379, § 380 ods. 1, § 388 a § 387 ods. 1 Civilného sporového poriadku (zákona č. 160/2015 Z. z. v znení neskorších zmien a doplnení, ďalej tiež len „CSP“) a (hmotnoprávne) nad rámec zopakovania úpravy z § 5 ods. 1 a § 17 ods. 1 zodpovednostného zákona, použitej už súdom prvej inštancie tiež ustanoveniami § 25 ods. 1 ZoZŠ, § 445 aj § 517 ods. 2 OZ (Občianskeho zákonníka č. 40/1964 Zb. v znení neskorších zmien a doplnení), § 3 ods. 1 nariadenia vlády č. 87/1995 Z. z. a poukazom na úpravu spôsobu výpočtu straty na zárobku v zákone č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení (ktorý vo všeobecnosti za rozhodné obdobie pre výpočet nárokov považuje rok predchádzajúci vzniku udalosti). Vecne podľa neho (odvolacieho súdu) pre zodpovedanie základnej otázky dôvodnosti výšky nároku pri určení výšky náhrady ušlého zisku bolo treba vychádzať z priemerného príjmu žalobcu za znaleckú činnosť v období kalendárneho roka pred jeho vyčiarknutím zo zoznamu roku 2005, výška ušlého zisku je daná rozdielom medzi celkovým príjmom a nákladmi potrebnými na jeho dosiahnutie a ak z peňažného denníka žalobcu za rok 2005 bolo zistené dosiahnutie ním odmeny 217.622,40 Sk a výška náhrady výdavkov 41.494,80 Sk, priemerný mesačný príjem činil 18.135,20 Sk (217.622,40 : 12), teda 601,98 eura a po vynásobení príslušným počtom mesiacov, resp. ich alikvotných častí, počas ktorých bolo žalobcovi znemožnené vykonávanie činnosti znalca, sumu prisúdenú zmeňujúcim výrokom jeho rozsudku (ku ktorej patrili i úroky z omeškania v sadzbe a za obdobie podľa žaloby).

3. Proti takémuto rozsudku odvolacieho súdu len čo do zmeňujúceho výroku vo veci samej a v časti trov konania podala dovolanie žalovaná (ďalej tiež „dovolaateľka“) s návrhom na zrušenie rozsudku odvolacieho súdu v napadnutej časti a vrátenie veci (v rozsahu zrušenia) na ďalšie konanie. Prípustnosť dovolania podľa nej vyplýva z ustanovenia § 420 písm. f) CSP a vytýkanú vadu tzv. zmätočnosti podľa dovolaateľky založili jednak „hrubá arbitrárnosť, nepreskúmateľnosť a flagrantný rozpor záverov prijatých odvolacím súdom v prisudzujúcej časti s obsahom spisu a s vykonanými dôkazmi a to konkrétne pri určení výšky žalobcovi priznanej peňažnej sumy predstavujúcej ušlý zisk“, „nepreskúmateľnosť rozsudku vo vzťahu k zásadnej procesnej obrane žalovanej vznesenej už v jej vyjadrení k žalobe ako prvom úkone v konaní a to v otázke nutnosti zohľadnenia daňového a odvodového zaťaženia vo vzťahu k potenciálnemu príjmu žalobcu pri vyhodnocovaní vzniku a výšky ušlého zisku“ a (do tretice) opretie odvolacím súdom jeho rozsudku i o takú úpravu, ktorú súd prvej inštancie nepoužil a odvolací súd na jej použitie postupom podľa § 382 CSP neupozornil (zákon o sociálnom poistení „... bez jeho riadnej zákonnej citácie a poukazu na jeho konkrétne ustanovenie, z ktorého pri svojom rozhodnutí vychádzal“).

4. Žalobca dovolací návrh nepodal.

5. Najvyšší soud ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala včas (§ 427 ods. 1 CSP) strana, v ktorej neprospech bol vydaný (v dovolaní napádaných výrokoch) rozsudok odvolacieho súdu (§ 424 CSP) a to za splnenia i podmienky reprezentácie takejto strany v dovolacom konaní osobou so zákonom vyžadovaným vzdelaním (§ 429 ods. 2 písm. b) CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443, časť vety pred bodkočiarkou CSP) dospel k záveru, že dovolanie je prípustné aj dôvodné a rozsudok odvolacieho súdu treba v napadnutej časti zrušiť.

6. Dovolanie je za aktuálnej úpravy procesného práva (tak ako v podmienkach skoršej úpravy reprezentovanej Občianskym súdnym poriadkom, t. j. zákonom č. 99/1963 Zb. v znení neskorších zmien a doplnení, účinným do 30. júna 2016 vrátane) mimoriadnym opravným prostriedkom (nejde o „ďalšie odvolanie“) a dovolací súd preto nesmie byť vnímaný (samým sebou ani stranami, resp. v mimosporovom konaní stále účastníkmi) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (tu porovnaj napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 5Cdo/155/2016, 2Cdo/165/2017, 3Cdo/14/2017, 4Cdo/157/2017 či 8Cdo/67/2017).

7. Spomínanej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá tiež právna úprava jeho prípustnosti. Podľa § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú potom vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

8. Dovolanie je prípustné, ak jeho prípustnosť vyplýva z ustanovenia § 420 alebo § 421 CSP. Dovolačím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pri dovolaní prípustnom podľa § 420 CSP je dovolacím dôvodom vytýkaná tzv. zmätočnosťná vada (§ 431 ods. 1 CSP) a dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

9. U tzv. zmätočnostných vád väčšinová rozhodovacia prax odvolacieho súdu kladie medzi prípustnosť a dôvodnosť dovolania znamienko rovnosti, teda nielen za prípustné, ale aj za dôvodné považuje každé dovolanie, v ktorom je opodstatnene vytýkané zaťaženie konania pred odvolacím súdom (a prípadne i pred súdom prvej inštancie) namietanou zmätočnostnou vadou (tu s prakticky jediným možným výsledkom dovolacieho konania v podobe kasačného uznesenia najvyššieho súdu, ak ide o takýto prípad) a toto platí aj naopak (čím treba rozumieť, že ak sa vada tzv. zmätočnosti vytýka dovolaním nedôvodne, alebo - inak povedané - jej tu podľa názoru odvolacieho súdu niet, dovolanie nie je len nedôvodným, ale aj neprípustným a ako také musí byť odmietnuté).

10. Podľa § 420 CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (písmeno f) ustanovenia).

11. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa práve odcitovaného ustanovenia CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil tzv. zmätočnostnej vady v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) odvolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (v tejto súvislosti porovnaj napríklad 1Cdo/42/2017, 2Cdo/20/2017, 3Cdo/41/2017, 4Cdo/131/2017, 7Cdo/113/2017 a 8Cdo/73/2017). Dovolač súd preto aj v tomto prípade skúmal opodstatnenosť argumentácie dovolateľky, že v konaní došlo k ňou tvrdenej vade zmätočnosti.

12. Pojmovým znakom vady zmätočnosti uvedenej v ustanovení § 420 písm. f) CSP je, že k nej došlo nesprávnym „procesným“ postupom súdu s následkom v podobe znemožnenia strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva a to v takej miere (intenzite), pri ktorej je už namieste konštatovanie porušenia (nerešpektovania) práva na spravodlivý proces. Pojem „procesný postup“ bol pritom vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu tak, že sa ním rozumie faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra

prejednania veci (to, ako súd viedol konanie), znemožňujúca strane sporu (skôr a dnes ešte v mimosporových konaniach stále účastníkovi konania) realizáciu jej procesných oprávnení a măriaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (tu porovnaj R/129/1999 a 1Cdo/202/2017, 2Cdo/162/2017, 3Cdo/22/2018, 4Cdo/87/2017, 5Cdo/112/2018, 7Cdo/202/2017 a 8Cdo/85/2018). Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky.

13. Podľa § 382 CSP ak má odvolací súd za to, že sa na vec vzťahuje ustanovenie všeobecne záväzného právneho predpisu, ktoré pri doterajšom rozhodovaní veci nebolo použité a je pre rozhodnutie veci rozhodujúce, vyzve strany, aby sa k možnému použitiu tohto ustanovenia vyjadrili.

14. Podľa § 387 ods. 1 CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne. Podľa odseku 2 rovnakého ustanovenia ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody. Napokon podľa odseku 3 tu citovaného ustanovenia sa odvolací súd v odôvodnení musí zaoberať podstatnými vyjadreniami strán prednesenými v konaní na súde prvej inštancie, ak sa s nimi nevysporiadal v odôvodnení rozhodnutia súd prvej inštancie a rovnako sa musí vysporiadať s podstatnými tvrdeniami uvedenými v odvolaní (§ 387 ods. 3 CSP).

15. Podľa § 388 CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zmení, ak nie sú splnené podmienky na jeho potvrdenie, ani na jeho zrušenie.

16. Podľa § 220 ods. 2 CSP v odôvodnení rozsudku súd (prvej inštancie) uvedie, čoho sa žalobca domáhal, aké skutočnosti tvrdil, aké dôkazy označil, aké prostriedky procesného útoku použil, ako sa vo veci vyjadril žalovaný a aké prostriedky procesnej obrany použil. Súd jasne a výstižne vysvetlí, ako posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty strán, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, ktoré dôkazy vykonal, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil, prípadne odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax. Súd dbá, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

17. Zo súboru zhora citovaných ustanovení potom bolo treba podľa dovolacieho súdu vyvodiť nižšie uvedené závery.

18. Záujem dovolacieho súdu na použitie právnej úpravy nepoužitej pred ním aj súdom prvej inštancie (nerozhodno pritom, z akého dôvodu takáto úprava nebola použitá) musí byť sprevádzaný poskytnutím stranám sporu možnosti argumentovať (a to ešte pred rozhodnutím v druhej, spravidla rozhodujúcej inštancii) aj v smere relevancie takejto úpravy. Súčasťou ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu je tiež záver, v zmysle ktorého odvolací súd v rámci plnenia si povinnosti podľa § 382 CSP (skôr § 213 ods. 2 OSP) nemá povinnosť ustanovenie (a-) podľa neho významné a v skoršom konaní nepoužité zasadiť i do príslušného vecného kontextu, teda stranám oznámiť, či prinajmenšom naznačiť, ako takúto úpravu či už samu osebe alebo v spojení s ďalšími skôr použitými ustanoveniami hodlá aplikovať na konkrétny posudzovaný prípad; z pohľadu predvídateľnosti rozhodovania súdov nežiadúcu prevapivosť je však nevyhnutné eliminovať prinajmenšom za pomoci výpočtu súdom prvej inštancie nepoužitých a podľa dovolacieho súdu významných ustanovení právnych predpisov alebo ich citácie. Od dovolacieho súdu sa teda nevyžaduje obrazné „odkrytie kariet“ tým, že stranám sporu objasní i dôvody, pre ktoré považuje skôr nepoužitú úpravu za rozhodujúcu, resp. im tiež ozrejmi (viac či menej detailne), aké je podľa neho správne, teda dostatočne komplexné a na všetky prípadné otázky pomýšľajúce právne posúdenie veci (3Cdo/9/2018). Takáto úprava má svoju logiku i preto, že aj súd prvej inštancie má povinnosť uviesť len predbežné právne posúdenie veci a je zjavne najmä vecou kvality, ucelenosti a objektívnej uspokojivosti prípadnej následnej oponentúry voči takémuto právnemu posúdeniu, či ju súd bude pri konečnom rozhodovaní akceptovať (a od predbežného právneho názoru ustúpi) alebo si naopak

svoj názor podrží (v tomto prípade s uzrozumením o logickom dôsledku takéhoto jeho počínania v podobe odvolania strany, ktorej argumentáciu neprijal). Výzva odvolacieho súdu stranám podľa § 382 CSP pritom nie je len prostriedkom k zamedzeniu prekvapivým rozhodnutiam, ale odvolaciemu súdu po urobení si ním predbežného záveru o dostatku skutkových zistení pre konečné rozhodnutie a o správnosti (resp. nesprávnosti či najpresnejšie neúplnosti) právneho posúdenia veci súdom prvej inštancie slúži aj ako nástroj na zistenie správnosti (úplnosti) právneho nazerania na posudzovaný problém ním samotným (tým, že je tu možnosť strán sporu upozorniť ešte i na ďalšie než výzvou naznačené právne súvislosti posudzovania veci), ako aj na poskytnutie stranám v odvolacom konaní možnosti ešte ostatný raz argumentovať tiež skutkovo (tým, že v závislosti na celkom alebo čiastočne odchylnom právnom nazeraní na problém dôjde aj k upozorneniu na prípadné medzery v skutkových zisteniach, v tomto prípade však so zreteľom k úprave odvolacieho konania i s preukázaním skoršej nemožnosti prípadné dôkazy navrhnúť už v konaní pred súdom prvej inštancie - tu porovnaj taktiež body 18. a 19. nateraz ostatného zmieneného rozhodnutia).

19. Ak odvolací súd napriek možnosti obmedzenia sa pri potvrdení rozhodnutia súdu prvej inštancie na skrátené odôvodnenie svojho rozhodnutia (podľa § 387 ods. 2 CSP) má aj v takomto prípade povinnosť reagovať na podstatné vyjadrenia strán prednesené na súde prvej inštancie, ak sa s nimi nevyporiadal už takýto súd, i na podstatné tvrdenia uvedené v odvolaní (podľa § 387 ods. 3 CSP), korektnou interpretáciou nepochybne strohejšej úpravy v prípade zmeňujúcich rozhodnutí odvolacieho súdu i za použitia argumentu právnej logiky „a minori ad maius“ (od menšieho k väčšiemu) treba dospieť k záveru o existencii povinností plynúcich z ustanovenia § 387 ods. 3 CSP aj tam, kde podstatou argumentácie odvolacieho súdu bude praktická negácia právnych a možbyť i skutkových záverov súdu prvej inštancie. Takto treba na problém obsahu odôvodnenia zmeňujúceho rozsudku odvolacieho súdu nazeráť ako preto, že výsledkom konania v rozhodujúcej inštancii je tu spravidla praktický významový protiklad preskúmaného rozhodnutia súdu prvej inštancie a tomu musí zodpovedať i argumentačná výbava rozhodnutia odvolacieho súdu (spôsobilá urobiť zadosť aspoň nárokom kladeným na rozhodnutie súdu prvej inštancie, čo je z pohľadu polozenia argumentov oboch nižších súdov na obrazné misky váh absolútne minimum), tak aj preto, že práve odlišný spôsob uchopenia problému odvolacím súdom na jednej a súdom prvej inštancie na druhej strane môže z tvrdení či prednesov v prvej inštancii takpovediac upozadených (pre názor o ich menšom význame či úplnej bezvýznamnosti) urobiť tvrdenia alebo prednesy so zásadným významom a napokon z pohľadu zachovania práva na spravodlivý proces oboch strán sporu sa nepôjde obmedziť len na tvrdenia uvedené v odvolaní, ak strana úspešná v prvej inštancii subjektívne oprávnenie na podanie odvolania nemala a s neexistenciou oprávnenia, o ktorom je tu reč, by mala prísť tiež o oprávnenie poukazovať na tie aspekty, ktoré z pohľadu konečného výsledku konania nejde ponechať bez povšimnutia.

20. Pri riadení sa takýmito úvahami potom prisvedčiť bolo treba žalovanej ako v tom, že odvolací súd pred rozhodnutím vyznievajúcim (v napadnutých výrokoch) v jej neprospech, založenom i na úprave zo zákona o sociálnom poistení, neurobil súčasťou výzvy podľa § 382 CSP aj napokon použité ustanovenie (-a) takéhoto zákona (ktorej povinnosti sa nešlo zbaviť tým, že ani odôvodnenie rozsudku nebude obsahovať citáciu či aspoň poukaz na konkrétne ustanovenie - tak ako sa to stalo aj v tomto konkrétnom prípade bez ohľadu na to, ktoré ustanovenie zákona mal odvolací súd na mysli), tak i v tom, že odôvodnenie jeho rozsudku v časti viažúcej sa k jeho zmeňujúcemu výroku vo veci samej neposkytlo žiadnu odpoveď na špecifický argument neskoršej dovolateľky o potrebe zohľadnenia (pri výpočte žalobcovho ušlého zisku) aj daňového a odvodového zaťaženia, štandardne príjem z odmeny znižujúceho (odhliadnuc na tomto mieste od toho, že odvolací súd nevysvetlil ani to, akú úlohu a či vôbec nejakú pri ustálení ním príjmu žalobcu z odmeny v roku 2005 mala zohrávať ďalšia rozhodne nie až tak zanedbateľná suma 41.494,80 Sk, reprezentujúca náhradu výdavkov - tu rozumej, či ju bolo namieste od sumy odmeny odpočítať alebo naopak pripočítať či dokonca ponechať celkom bez povšimnutia a prečo).

21. Dovolací súd tak ani nemal inú možnosť, než konštatovať, že žalovaná zaťaženie konania pred odvolacím súdom vytýkanou vadou tzv. zmätočnosti podľa § 420 písm. f) CSP namietala (a to hneď z dvoch dovolaní uvádzaných dôvodov) opodstatnene. Pretože v rámci písomného vyhotovenia

rozsudku odvolacieho súdu nedošlo k zaujatiu stanoviska k otázkam urobeným už súčasťou vyjadrenia žalovanej k žalobe, vo vzťahu ku ktorým sa aj súd prvej inštancie obmedzil len na paušálne odmietnutie žalobcom zvoleného prístupu k výpočtu ním požadovanej náhrady a odvolací súd pochybil tiež nezakomponovaním do výzvy podľa § 382 CSP aj neskôr použitej úpravy zo zákona o sociálnom poistení a následným len všeobecným odkazom na takú úpravu bez jej citácie a výkladu, dovolanie bolo treba považovať nielen za prípustné, ale v súlade s taktiež už vyššie priblíženou konštrukciou právnej úpravy dovolaní pre zmätočnosť i za dôvodné. Každá zo spomenutých vád je totiž tak závažným nedostatkom rozhodnutia (a zásahu do procesných práv strany sporu), ktorého miera (intenzita) zakladá (až) porušenie práva na spravodlivý súdny proces.

22. Preto bolo podľa § 449 ods. 1 a § 450 CSP i v spojení s § 439 písm. a/ rovnakého zákona rozhodnuté spôsobom uvedeným vo výroku tohto uznesenia.

23. Pre úplnosť a v záujme usmernenia ďalšieho postupu v konaní (nech aj v tomto prípade pre povahu dovolaním vytýkanej vady len vo forme poznámky na okraj) dovolací súd považuje za vhodné doplniť, že v zmysle právnej vety z jeho rozsudku z 29. marca 2017 sp. zn. 5Cdo/195/2015 „Ušlý zisk je stratou konkrétnej, reálnej a preukázateľnej príležitosti zhodnotenia majetku, avšak len za predpokladu, že pravdepodobnosť dosiahnutia zisku u poškodeného je s ohľadom na existujúce okolnosti toho ktorého konkrétneho prípadu vysoko pravdepodobná až blížiac sa k istote.“ Z odôvodnenia tohto rozhodnutia vyplýva (o. i.), že „...ušlý zisk sa v súlade s konštantnou judikatúrou súdov definuje ako ujma spočívajúca v tom, že u poškodeného nedošlo v dôsledku škodnej udalosti k rozmnoženiu majetkových hodnôt, hoci sa to s ohľadom na pravidelný beh vecí dalo očakávať. Ušlý zisk sa neprejavuje zmenšením majetku poškodeného (úbytkom aktív, ako je tomu u skutočnej škody), ale stratou očakávaného prínosu. Nestačí pritom iba pravdepodobnosť rozmnoženia majetku, lebo musí byť naisto postavené, že pri pravidelnom behu vecí (nebyť protiprávneho konania škodcu alebo škodnej udalosti) mohol poškodený dôvodne očakávať zväčšenie svojho majetku, ku ktorému nedošlo práve v dôsledku konania škodcu (škodnej udalosti) Len všeobecné tvrdenie o strate podnikateľskej príležitosti alebo zmarení podnikateľského zámeru bez ďalšieho, nikdy nemôže byť základom pre vznik nároku na náhradu ušlého zisku, a to ani v prípade, ak by boli dôsledkom protiprávnej udalosti. Je tomu tak preto, že zákon č. 58/1969 Zb.“ (čo platí aj pre novší zodpovednostný zákon rozhodný pre tentoraz posudzovanú vec - pozn. najvyššieho súdu) „nezakladá vznik nároku na náhradu škody paušálne a automaticky v každom jednotlivom prípade porušenia povinnosti zo strany orgánov štátu, ale len celkom výnimočne za predpokladu súčasného naplnenia aj ďalších predpokladov vzniku a existencie zodpovednostného vzťahu, ktorými sú existencia škody (ušlého zisku) a príčinnej súvislosti medzi škodou a protiprávnym konaním alebo opomenutím orgánov štátu. Dôkazné bremeno ohľadom naplnenia týchto podmienok vzniku zodpovednosti štátu za škodu pritom zaťažuje poškodeného. Aj existencia ušlého zisku musí byť vždy bezpečne preukázaná. V prípade ušlého zisku nie je možné preukázať jeho reálnu existenciu, ale musia byť dokazované také konkrétne skutkové okolnosti (tvrdené poškodeným), ktoré pri logickej úvahe povedú súd k záveru, že ušlý zisk by skutočne vznikol nebyť protiprávnej udalosti, t.j. dokazuje sa pravdepodobnosť dosiahnutia ušlého zisku u poškodeného v danom čase a podľa miery dokázanej pravdepodobnosti, je potom možné urobiť záver o tom, či by za daných okolností bol žalovaný ušlý zisk aj reálnym. Nepreukázanie existencie takýchto skutkových okolností, by potom mohlo viesť len k záveru, že ušlý zisk, ktorého sa žalobca v konaní domáha, je skutočne iba „fikciou“ (m. m. 3Cdo/513/2014). „Aj v prípade ušlého zisku musí ísť o ujmu už nastalú (vzniklú) a nie o ujmu, ktorá by hypoteticky mohla vzniknúť v budúcnosti“(4MCdo/23/2008).

24. Ušlý zisk je stratou konkrétnej, reálnej a preukázateľnej príležitosti zhodnotenia majetku, avšak len za predpokladu, že pravdepodobnosť dosiahnutia zisku u poškodeného je s ohľadom na existujúce okolnosti toho ktorého konkrétneho prípadu vysoko pravdepodobná až blížiac sa k istote (m. m. 4Cdo/319/2008 a 1Cdo/76/2008). Pokiaľ nedôjde k preukázaniu existencie týchto okolností a výšky ušlého zisku, ktorý poškodený mohol pri bežnom chode vecí očakávať, nemôže byť v konaní úspešný.

25. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP). Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, odvolací súd je viazaný právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP).

26. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.